

NUMAN SABİT OSMANÇELEBİOĞLU VE ESERLERİ

Süleyman GÜR*

Hayatı

Numan Sabit, Trabzon'un Of ilçesine bağlı Paçan (Şimdi Çaykara'nın Maraşlı) köyünde 1314/1896 yılında doğdu. İcazetli bir hoca olan Hasan Efendinin oğludur. Anne ve babası o küçükken vefat etmiştir. Tahsil hayatına dair detaylı bilgi olmamakla birlikte "Doğduğum Köy" adlı şiirinden ilk eğitimini köyünde aldığı anlaşılmaktadır. "Orda bismillah deyip başladım elif be'ye/İlk bilim azığını orada koydum heybeye /Orda yazdım ilk önce türkümü Habibe'ye /Onunçün çok severim doğduğum köy Paçan'ı."¹ Köyünde aldığı bu eğitim girdiği imtihanında başarılı olmasını sağlamış ve ilk mektebi okumadan Rüşdiye Mektebi'ne kaydolmuştur. Daha sonra girmiş olduğu Muallim Mektebi'nde okurken I. Dünya Savaşı'nın patlak vermesi üzerine eğitimini yarıda bırakarak cepheye gitmiştir. 4,5 yıl boyunca burada savaşmış ve ayağını kaybetmiştir. Trabzon'a "gazi" olarak dönmüştür. Bu yüzden sonraları "Malûl Gazi" diye de anılır olmuştur. Trabzon'da *İstikbal*, *Yeni Yol*, *Halk*, *İnan* gibi gazete ve dergilerde yazıları yayımlanmıştır. 23 Nisan 1948'de *Demokrat Çaykara Gazetesi*'ni çıkarmaya başlamıştır. 1982'de İstanbul'da vefat etmiştir.²

Gazetede ki köşesinde genellikle aktüel konuları, toplumsal sorunları ele alıp cemiyeti duyarlı olmaya davet ettiği görülmektedir. Örneğin Çaykara Gazetesi başyazarı olarak "Vurun Kahpeye" filmi bizce niçin kötüdür? başlığı ile bir yazı kaleme almış ve Diyanet İşleri Başkanlığını ve halkı duyarlı olmaya davet etmiştir. Yazı filmdeki hoca karakteri ile ilgilidir. Yazara göre hoca kılıklı aktörün şahsında din adamına ve dolayısıyla bu meslekten olan milli mücadele kahramanlarına hakaret edilmiştir. "Oysa milli mücadelemizde hocalarımızın, daha doğrusu imanı bütün olanların hizmetleri görülmüştür. En doğru ve kuvvetli bir ifade ile denebilir ki dini bütün olanların yaptığı ve kazandığı bir mücadeledir bu. Damarlarında Türk kanı, göğsünde Müslümanlık imanı taşıyan bir hoca ölür de filmdeki hareket tarzını benimsemez."³ Numan Sabit, Çaykara gazetesinde ulusal ve uluslararası meseleleri sayfasına taşıyarak Türk basın tarihine damga vuran isimlerden biri olmuştur. Özellikle tarih ve siyaset bilimi alanında araştırma yapanların başvuru kaynaklarından biri olması da bunu göstermektedir.⁴

Numan Sabit'in hayatı boyunca dinî ve hayrî hizmetlere de öncülük yaptığı anlaşılmaktadır. Nitekim *Pırlantalar ve Damlalar* isimli eserinin ikinci baskısının önsözünde sarf ettiği şu ifadeler bunun en bariz göstergesidir: "25 bin nüsha basılan bu kitabın net gelirinin yüzde ellisi yapılmakta olan Çaykara Merkez Câmîine, yüzde yirmi beşi Maraşlı köyü Câmîine, yüzde yirmi beşi yapılmakta olan Trabzon

* Doç. Dr., Trabzon Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Tefsir Ana Bilim Dalı, suleymangur@trabzon.edu.tr

¹ Numan Sabit Osmançelebioğlu, "Doğduğum Köy", (haz.) Hasan Hüsnü Durgun, İsmail Sarı ve Orhan Durgun, *Geçmişten Geleceğe Çaykara* (İstanbul, Çaykara Dernekpazarı Kültür Yardımlaşma Cemiyeti, 2005), 483.

² Hayatı hakkında geniş bilgi için bk. Hikmet Öksüz, "Çaykara'dan bir Numan Sabit geçti", <https://www.caykaragazetesi.com/kose-yazilari/caykaradan-bir-numan-sabit-gecti-44618/>. Erişim: 10 Ekim 2023; Ayrıca bk. Altay Yiğit, *Çaykara ve Folkloru* (Ankara: Kent Matbaası, 1981), 157; Hüseyin Albayrak, "Çaykara Şairlerinden Bir Demet," *Çaykara'nın Manevi ve Kültürel Değerleri Sempozyumu-1 (16-19 Temmuz 2002)*, (Trabzon: Eser Ofset, 2002), 68-69; Mehmet Akif Bal, *Trabzonlu Ünlü Simalar ve Trabzon'un Ünlü Aileleri* (İstanbul: Çatı Yayınları, 2007), 570; Murat Yüksel, *Geçmişten Günümüze Trabzon Şairleri* (Trabzon: Karadeniz Gazetesi Ofset Tesisleri, 1993), 2: 15-26;

³ Sebilürreşad (Mart 1950), 03/73: 362.

⁴ Emine Çakır, "Numan Sabit Osmançelebioğlu," <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/numan-sabit-osmancelebioglu>. Erişim: 11 Ekim 2023.

Soğuksu Câmîine aittir.” Yine aynı eserin sonsözünde bir vesile sarf ettiği şu mealdeki sözler de bu konudaki gayretlerini gösterir niteliktedir. “Trabzon Çifteçamlık semtinde yapılmakta olan Şükriye Câmîinin derneğinin başkanı olarak muhtaç olduğu 150 bin liranın temini, imam ve müezzin alınması ve sâiresi için 1/5/1963 yılında Kurban bayramını da vesile ederek Ankara’nın yolunu tuttum.” Yine burada düştüğü bir kayıta aslen Çaykara’nın Paçan (Maraşlı) köyünden olmakla beraber 33 yıldır Trabzon şehrinde oturduğunu, Ankara Hacı Bayram Câmîi şerifi civarında da misafir olduğunu ifade etmektedir. Babası Hasan Efendinin kabrinin Ankara Polatlı’nın Bacı köyünde bulunduğunu da belirtmektedir.

Numan Sabit, çok sayıda kurumun Trabzon şubesinde görev yapmıştır. Uzun yıllar Kızılay’ın Trabzon şubesinin yönetim kurulunda yer almış, 1930 yılında ise başkanlığını yürütmüştür. Çeşitli mekânlarda Kızılay’a üye toplamak için halka hitap etmiştir. Trabzon Halkevi merkez yönetiminde de yıllarca görev almıştır. Ulusal Ekonomi ve Artırma Kurumu Trabzon şubesi yönetimine de seçilmiştir. Bu ve benzeri kurumlar adına önemli toplantılarda konferanslar vermiş ve yeri geldikçe halka hitap etmiştir.⁵ Numan Sabit, bu teşkilatçı kişiliği yanında hatipliği ve şairliği ile de ön plana çıkmıştır. Emine Çakır, onun şiirleri ile ilgili şu değerlendirmeleri aktarmaktadır. “Şiirlerinde daha çok dinî konuları işleyen Numan Sabit, genellikle hece ölçüsünü tercih etmiştir. Dörtlülüklerle yazdığı şiiri koşma tarzındadır. “Doğduğum Köy” adlı şiirinde doğduğu köy Paçan’ı tasvir etmiştir. Hem beyit hem dörtlülük nazım birimiyle yazan şair, hece ve aruz ölçüsünü kullanmıştır. Siyasi içerikli şiirleri, sözlü tarih açısından da önemlidir. Dinî tasavvufî şiirlerde Arapça Farsça sözcükler dikkat çekerken, diğer şiirlerinde öz Türkçe’nin eski kullanımlarına tesadüf edilmektedir.⁶

Kaynakların belirttiğine göre yayımlanmış olan eserleri şunlardır: *Türklüğün Kurtuluşu, Paçanlı'nın Dağarcığından, Pırlantalar ve Damlalar, Hac Yolunda İlhamlar, Malül Gazi Diyor ki, Şükriye Hitaplar-İtaplar*.⁷ *Pırlantalar ve Damlalar* isimli eserin 1971 tarihli baskısının arka kapağında, *Malül Gazi Diyor ki*, adlı eser hariç diğerlerinin basıldığı, *Türkçenin Bir Damlası* ile *Kırk Ambar* isimli iki eserinin ise basılmakta olduğu bilgisi yer almaktadır. Ancak bunların basıldığına dair bir bilgi bulunamamıştır.

Eserleri

1. Türklüğün Kurtuluşu

Numan Sabit’in ilk eseridir. Osmanlıcadır. Kapakta 9 Eylül 1338 (9 Eylül 1922) Sinop kaydı vardır. Önsözün sonunda ise 1 Mayıs 1341 (1 Mayıs 1925) Of kaydı mevcuttur. Trabzon İstikbal Matbaası’nda bu tarihte basılmış olmalıdır. Toplam 45 sayfadır. Bir giriş, iki bölümden oluşmaktadır. “Türklüğün Kurtuluşu Hakkında Birkaç Kırık Dökük Söz” başlığı altında giriş kısmı yer almaktadır. Yirmi dokuz sayfadan oluşan birinci bölüm nazım-nesir karışımı, ikinci bölüm manzum olarak Milli Mücadeleyi/İstiklâl Savaşını anlatmaktadır. Mondros Mütarekesi, Büyük Taarruz, Milli Hareket, Yunan’ın denize dökülmesi gibi konular işlenmektedir. Kapak sayfasının baş kısmında, “Yıldırımlar, şimşekler de kıskandılar bu işi/ Hiçbir şeyle ölçülemez ordumuzun gidişi.” mısralarından oluşan bir beyit vardır. Son sayfada ise “Son” başlığını taşıyan, “Bu son; tulu’âtımın sonu;/Yoksa; mevzu’un alınmaz önü;” mısraları yer almaktadır. Bu mısralar da muhteva ile uyumlu olarak eserin başına ve sonuna yazılmış olmalıdır. Burada bir örnek kabilinden eserin sonunda yer alan bir şiirin son bölümünü aktarmak istiyoruz.

Onlar oldu kanlarının sellerinde yüzenler;
Onlar oldu diyarında seyyah gibi gezenler..
Yaşa millet, yaşa ordu, sen yarattın bu günü;

⁵ Ülkü Köksal, *Trabzonda Dernekleşme Süreci* (Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2015).

⁶ Çakır, Erişim: 11 Ekim 2023.

⁷ Yiğit, *Çaykara ve Folkloru*, 157; Albayrak, “Çaykara Şairlerinden Bir Demet”, 68-69; Bal, *Trabzonlu Ünlü Simalar*, 570; Yüksel, *Geçmişten Günümüze Trabzon Şairleri*, 2: 15-26.

Sen olmasan göremezdik bu muazzam düğünü.
 Bu sözleri haykırmıştı genç, ihtiyar hep birden;
 Galgaleli sesler geldi, bu seslere kabirden..
 Minnet, şükran, çiçek oldu genç orduya saçıldı;
 Öz Türklüğe sanki cennet kapıları açıldı..
 Mehmetçiğin ayağını öpüyordu genç kızlar;
 Selamladı bu zaferi gökte bütün yıldızlar...

Numan Sabit, “Onlar oldu diyarında seyyah gibi gezenler” mısramı yazdıktan sonra burada nasıl bir mesaj vermek istediğini şu dipnotla açıklamıştır: “İkinci İnönü Muharebesinde esir edilen bir Yunan zabıta, ele geçen hatıra defterinde, “Bir Yunanlıya düşen en büyük vazife; büyük küçük demeden her Türkü insafsızca öldürmektir. Türklere merhamet râyigân edilmeyecek bir hasettir. Onlara merhamet; zulüm ve ateştir, bir an evvel öldürüp hasret çektikleri cennete göndermektir. Türkün sağ kalanları da çünkü öz vatanlarında bir dilenci ve seyyah gibi gezebilecek vaziyete indirilmelidir.” diye yazıyordu.”

Baskısı bulunmayan bu kitabın PDF’sine İSAM Kütüphanesi (nr.157506 NUH.9255) üzerinden ulaşmak mümkündür.

Resim 1: Eserin iç kapak ve giriş kısmı

2. Pırlantalar ve Damlalar

İlk baskısı 1963 yılında Ankara’da yapılan eserin ikinci baskısı 1971 yılında İstanbul’da Şehir Matbaasında yapılmıştır. Müellif, önsözde eserin muhtevasını ve esere verdiği isimle neyi kast ettiğini şu cümlelerle özetlemiştir: “Bu eser; *Kenzül’irfan* isimli Binbir Hadîs kitabından alınan ba’zı Hadîsi şeriflerin asılları ile sadeleştirilmiş meâlleri ve bunlardan ilham alınarak yapılan manzum açıklamalardan ibarettir. Esere verebildiğim (Pırlantalar) adından; hikmet ve ma’nâ dolu mübarek Hadîsler ve Damlalardan, nâçiz manzum açıklamalarım kast edilmiştir.”

Müellif “Son Söz” başlığıyla yazdığı sonuç kısmında eserin telif sürecini ayrıntılı bir şekilde anlatmıştır. Bu kısım kısaca şöyle özetlenebilir. Trabzon şehrinde 23.04.1948 tarihinden 01.05.1953 tarihine kadar haftalık, ondan sonra 24.07.1959 tarihine kadar gündelik Çaykara adıyla gazete çıkarıyordum.

Öteden beri ancak özellikle bu gazetenin sahibi olduktan sonra yazı yazmayı vazife edinmiştim. Son zamanlarda bazı hadîs-i şeriflerin manzum açıklamalarını yazmaya heves ettim. Bunların okuyucular tarafından da beğenildiğini gördüm. Bir de işin ehline danışmak istedim. Bu maksatla 1926 yılında Of'ta hâkimlik yaparken tanıdığım, sonra hâkimlikten çekilip Trabzon'da vaizlik yapan "Pulcu Hoca" diye maruf Salih Sabri Akdeniz'e gittim. 30 kadar hadîs-i şerifin asılları ile meallerini ve manzumelerini tetkik etmek üzere kendisine takdim ettim. Bir hafta sonra bana gelip hiç durma, şu okuduklarımı diyanete ver bir an evvel basılsınlar dedi. 1956 yılından beri müsveddelerini hazırlamış bulunduğum 101 hadîsin asıl, meal ve manzumelerini temize çekip o zatın dediğini yapmak kolay olmadı. Nitekim kendisi iki yıl evvel vefat etmişti. Bir gece rüyamda bana sitem edince hemen çalışmaları hızlandırdım. Toplamda 116 hadîsin meal ve manzumelerini başkanlığa teslim ettim.

Numan Sabit'in bu müracaatı kabul edilmiş olup 1963 yılındaki ilk baskının kapağında eserin "Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere Kurulunca incelenerek 5/7 1963 gün ve 351 sayılı kararla yayınlanması uygun görülmüştür" ibaresi yer almıştır. Müellif, tıpkı önsözde söylediği gibi yapmış ve bazen hadîslerin asıllarından bazen de anlamlarından hareketle duygularını şiire dökmüştür. İlk olarak "Bütün semavî kitapların anahtarı, besmele-i şerifedir. Yani bismillahirrahmanirrahim demektir" mealindeki hadîs-i şeriften anladıklarını nazma dökerek kitabına giriş yapmıştır. Örnek kabilinden bu şiirin bir kısmı aşağıya alınmıştır:

Semavî kitapların anahtarı Besmele,
Müslüman olanların, halâskarî Besmele.

Dertlilerin derdinin dermanıdır Besmele,
Şeytanların şerrinin kalkanıdır, Besmele.

Kıtlıkları bolluğa çevirendir Besmele,
Aşılmaz engelleri, devirendir Besmele.

Resim 2: Pirlantalar ve Damlaların iki farklı baskısı

3. Şükranîye Hitaplar-İtaplar

Bu eser Giresun'da Yeşil Giresun Matbaasında 1961 yılında on bin adet olarak basılmıştır. Müellifin önsözde geçen, “Çok şükür, inşa halinde bulunan Şükranîye Câmîi için; ismini taşıyan bu kitabı hazırlamak müyesser oldu. İnşallah basılması ve bol bol satılması nasip olur da Şükranîye'yi yapmak işi daha çok kolaylaşır.” sözlerinden de anlaşılacağı üzere eserin “Şükranîye” ismi, Şükranîye Câmîi'nden gelmektedir. Nitekim yazar bu esere isim vermek için çok düşündüğünü, Şükranîye ismini bulunca adam akıllı sevindiğini dile getirir ve “Şükranîye: Allah'a (cc) olan nihayetsiz şükran borçlarımız için küçük bir armağandır.” der. Numan Sabit, Rabbinin o dönemlerde ezan sesi duyulmayan Çifteçamlık semtinde kendisine on dönüm bir arazi nasip ettiğini, kendisinin de şükür kabilinden bu arazinin en kıymetli yerinden bir dönümünü cami inşası için ayırdığını, bir dernek kurarak caminin yapımına öncülük ettiğini ifade eder. Eserin ilk bölümünü de “Temel Atma Merasiminde Konuşma” başlığı ile söz konusu caminin temel atma törenindeki konuşmasına ayırır. Eser, nazım ve nesir türlerinden oluşan toplam 24 yazıyı içermektedir. Bunların ekseriyeti yazarın daha önceki gazete yazılarından derlenmiş olup bir kısmı ise sadece bu esere özgü yazılardır. “Şinekli” mahlasıyla yazılan ve Şükranîye başlığını taşıyan bir şiir ise Çaykara'nın Şinek (Ataköy) köyünden Remzi Abbasoğlu'na aittir. Şükranîye Câmîi için yazılan bu şiir ilk olarak 1958'de Çaykara gazetesinde neşredilmiştir.

4. *Mâlûl Gazi Diyor ki*

Trabzon'da 1980 yılında neşredilmiştir. Yazar Birinci Dünya Savaşı'nda gazi olması üzerine kendisi için kullanılan “Malûl Gazi” lakabını kitaba isim olarak koymuş ve “Malûl Gazi Diyor ki” üst başlığı altında, daha önceden de yayımlanmış olan “Bismillahirrahmanirrahim” başlıklı şiiri ile esere giriş yapmış ardından “Elhamdülillah” manzumesi ile devam etmiştir. Peygamberimiz Efendimiz Hazret-i Muhammed'i Tanıyalım!, Bedir Cengine Doğru, Eski Ahbaplar Ne Diyorlar ve buna benzer manzumelerle eserini meydana getirmiştir. Diğer eserlerinde olduğu gibi burada da hayatın hemen hemen her alanına dair konulara yer vermiştir. Bununla birlikte dini temaların ağırlıkta olduğu görülmektedir. Mustafa Kemal'in karşısında çektiği bir nutuk esnasındaki duygularını da nazma döken yazar şiirinin bir bölümünde şöyle demektedir:

Konuşmamı yaparken, gözüm Atatürkteydi/Tesirini ölçmekçin, şuurum tetikteydi/Müsbet olan te'siri okudum simasında/Yıldız gibi parladı, göründü semasında/ Şükrü Kaya dedi ki: jestini çok beğendim/Aferin Numan Sabit daha çok değerlendin...

Eski Ahbaplar Ne Diyorlar? başlıklı şiirinde de kendisinin okumaya, yazmaya ve konuşmaya olan merakına vurgu yapıldığı görülmektedir. Şiirin bir bölümü şu şekildedir:

Eski ahbaplarımdan şimdi beni görenler
Bana yakın olup ta, beni bilen, sevenler
Diyorlar ki nedendir, sendeki bu güzellik
Yüzünde nur parıldar, nedir bu yaşta gençlik
Gerçi sen evvelden de, çirkin değil, güzeldin
Yazı yazar, konuşur, sporsever bir erdin
Şimdi ise bambaşka, güzelliğin gençliğin
Daha kuvvetli, canlı görünüyor dinçliğin
Daha çok yazıyorsun, güzel konuşuyorsun
Maşallah asker gibi, kuvvetli yürüyorsun...

Numan Sabit nasıl bir duruşa sahip olduğunu bu eserin kapak kısmında fotoğrafın altına kaydettiği şu dizelerle dile getirmektedir: “Taş savrulsa da sağ ile soldan/Dönmez Hak için tuttuğu yoldan.” Eserin 1980 yılında basıldığı düşünülünce bu dizelerdeki mesaj daha da anlamlı hale gelmektedir.

Resim 2: Mâlûl Gazi Diyorki ve Şükranîye isimli eserlerin kapak resimleri

5. Hac Yolunda İlhamlar

Bu eser, 1971 yılında İstanbul'da Şehir Matbaa ve Mücellithanesi'nde basılmıştır. 88 sayfa cep boydur. Önsözde son derece edebi ifadelerden oluşan besmele, hamdele ve salvele kısmından sonra müellif yegâne gayesini “Maksat: Dinim İslâmiyet’e, vatan ve milletime yararlı olmakla Allah’ın rızasını kazanmak ve bu kubbede hoş bir sada bırakmaktır.” şeklinde özetlemektedir. Diğer bazı eserlerinin gelirini hayır hizmetlerine ayırdığı gibi bu eserinin gelirini de yine bu işlere ayırmıştır. 25 bin adet basılan eserin gelirinin yüzde yirmi beşini Trabzon Merkez Kur’an Kursu binasının yapımına, yüzde yirmi beşini Trabzon Taksim’de yapılacak camiye, yüzde yirmi beşini Çaykara Merkez Camii’ne, yüzde yirmi beşini ise Şükranîye Camiine ayırmıştır.

Eserde genel olarak İslâm dini, gezi ve yolculuklar, kutsal yerler, hac ve hacılarla ilgili yazılar yer almaktadır. Bu yazıların ekseriyeti manzum olup sadece birkaç tanesi nesir türündedir. Ayet ve hadislerden hareketle yazılan şiirlerin yoğunluğu göze çarpmaktadır. Müellif daha çok kutsal topraklara yaptığı yolculuktaki duygularını dile getirmektedir. Doğuş ve Yöneliş, Otobüsle Yola Çıkış, Uçakla Uçuş, İhrama Giriş, Cidde’ye İniş, Mekke-i Mükerrerme Yolunda, Mekke Şehrinde, Mescid-i Haram ve Kâbe, Zemzem, Arafat, Müzdelife, Mina, Kurban, Ziyaret Tavafı, Veda Tavafı gibi başlıkları taşıyan şiirleri “Veda ve Dua” şiiriyle son bulmaktadır. Bu şiirinde Rasûlullahın şefatini talep ve onun beldesinden ayrılışın hüznünü mısralara dökmektedir.

“Birinci Not” başlığı altında Türk İslâm yurdu olan memleketimizin her açıdan kalkınmasına yönelik düşüncelerini dile getirmektedir. Geri kalmışlığı inanç ve ibadetlerdeki eksikliklere, dini yaşantıdan uzak olmaya bağlamaktadır. İslâmiyet doğru bir şekilde anlaşılıp düzgün bir biçimde yaşandığı takdirde tıpkı önceki dönemlerde olduğu gibi yeniden şahlanışa geçileceğini ifade etmektedir. “İslâmiyet galiptir mağlup olmaz. En üstündür asla alta düşmez” dedikten sonra şu mısralara yer vermektedir.

İslâmiyet cihanın en büyük inkılâbı
Kur'ân'dır bu devrimin devrilmeyen kitabı.

On dört yüzyıldan beri çokları ürümüşür,
Fakat bu Hak kervanı kuvvetle yürümüşür.

İslâmiyet bir nur ki ebediyyen yanacak,
Allah'ın elindedir sönmeden parlayacak...

Müellif, 75 ve 76. sayfalarda “Nasihat ve Rica” başlıklı bir şiirine yer vermiş ve bu şiiri 17.12.1965 tarihinde yazdığını, yazılışından on beş gün sonra 20 bin adet bastırılıp dağıtıldığını ifade etmektedir. Ayrıca bu eserde 20.10.1968 tarihinde Merkez Kur'ân Kursu inşaatının temel atma merasiminde Dernek İdare Heyeti adına yapığı bir konuşma metni de yer almaktadır. Bir kilise tarafından işgal edilen arsanın hükümet tarafından kurs binası için tahsis edildiğini ve iki milyon keşif bedelli bu binayı yapmak için yola çıktıklarını belirtmektedir. Oldukça veciz bir üslupla hayırseverleri yardıma teşvik ettiği görülmektedir. Zafer bayramı konusundaki duygu ve düşüncelerini dile getirdiğı bir yazı ile eserini tamamlamakta ve kitabın sonuna 44 sene önce Of'ta (15. 2. 1927) yazdığını “**Tayyare**” başlıklı şiirinin bir kısmını eklemektedir.⁸

Tayyaredir göklerde milletimin beşiğı,
Tayyareyle korunur vatanımın eşiğı...
Hava hudutlarını, tayyaremiz kuşatsın,
Kartallarla havada, kanatlarını çatsın,
Vatan ufuklarını motor sesi inletsin,
Göklerde ahengini uzaklara dinletsin.
Tayyare olmayınca Ay-yıldız beklenemez,
Gökte tayyare yoksa yerde emeklenemez...
Komşulardan daha çok tayyaremiz olmazsa,
Pembe, al, mor ufuklar tayyareyle dolmazsa,
Manasız kalır bil ki: İstiklâl...Cumhuriyet,
Esaret saçır bize bu havayı hürriyet...
Zaman nişyanla sorar: Dünkü zaferler neydi?
Türklüğün kurtuluşu, meğer bir efsaneydi...
Harikalar yaratan büyük millet ne oldu?..
Demek aslan yatağı şimdi sırtlanla doldu...
Bu cennet ülke kimin? Türklüğün ülkesi mi?..
Türkün deyil bu gölge...yabancı gölgesi mi?
Hayır! Zaman soramaz, bunu hiçbir zamanda,
Kuruyor otağını milletim asümanda...
Yerlerde asırlarca hakim yaşayan millet,
Bundan sonra tadamaz esaret gibi zillet...
O'nun hakimiyeti, göklere de uzandı,
Çünkü O'nun ecdadı, yılmayan (Erdoğan)dı.
Sayısız şehitlerle kurtarılan toprağın,
Kemikten direklerle yükseltilen bayrağın,
Bundan sonra bekçisi tayyaredir, tayyare,
Tayyaredir bilinsin istiklâl için çare...

⁸ Bu şiirin tamamı İSAM Kütüphanesi'ndeki (nr.157506 NUH.9255) Türklüğün Kurtuluşu isimli Osmanlıca eserin PDF'sinin son kısmında latin harfleri ile yer almaktadır. Buradaki şiir iki eserden hareketle tamamlanmıştır.

6. Paçanlı'nın Dağarcığından

1341/1925 yılında Giresun'da Osmanlı Türkçesi ile basılan bu esere ulaşılammıştır.

Resim 3: Hac Yolunda İlhamlar'ın kapak resmi ve Çaykara Gazetesi

Kaynakça

- Albayrak, Hüseyin, “Çaykara Şairlerinden Bir Demet”. *Çaykara'nın Manevi ve Kültürel Değerleri Sempozyumu-1 (16-19 Temmuz 2002)*. 68-69. Trabzon: Eser Ofset, 2002.
- Bal, Mehmet Âkif. *Trabzonlu Ünlü Simalar ve Trabzon'un Ünlü Aileleri*. İstanbul: Çatı Yayınları, 2007.
- Çakır, Emine. “Numan Sabit Osmanoğlu,” <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/numan-sabit-osmanoğlu>. Erişim: 11 Ekim 2023.
- Köksal, Ülkü. *Trabzonda Dernekleşme Süreci*. Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2015.
- Osmanoğlu, Numan Sabit. “Doğduğum Köy.” (Haz.) Hasan Hüsnü Durgun, İsmail Sarı ve Orhan Durgun. *Geçmişten Geleceğe Çaykara*. İstanbul, Çaykara Derneğiz Kültür Yardımlaşma Cemiyeti, 2005.
- Öksüz, Hikmet. “Çaykara'dan bir Numan Sabit geçti.” <https://www.caykaragazetesi.com/kose-yazilari/caykaradan-bir-numan-sabit-gecti-44618/>. Erişim: 10 Ekim 2023.
- Sebilürreşad Dergisi (Mart 1950), 03/73: 362.
- Yiğit, Altay. *Çaykara ve Folkloru*. Ankara: Kent Matbaası, 1981.
- Yüksel, Murat. *Geçmişten Günümüze Trabzon Şairleri*. Trabzon: Karadeniz Gazetesi Ofset Tesisleri, 1993.